

Verlamd maar toch piloot: **Yes, I'm back**

KRIS (42) LAAT DANKZIJ FONDS OOK ANDERE ROLSTOELGEBRUIKERS VLIEGEN

Vliegen is dromen. Voor rolstoelgebruikers misschien nog meer. Maar 'dat kan niet' staat niet in het woordenboek van Kris Van Nuffel (42) uit Hamme. Hij werd de eerste Belgische rolstoelgebruiker die een vliegbrevet haalde. En omdat een droom pas echt een droom wordt als je hem deelt, richtte hij het Belgian Handflight Fund op om ook andere verlamden een kans te geven op vleugels. Wij vlogen mee, in een Piper P28A mét handbesturing. «Dit is beter dan tien therapieën samen.»

ANNICK DE WIT

Koen, piloot in opleiding en ook verlamd aan de benen, toont hoe hij via de vleugel – en op zijn eigen armkracht – in de cockpit van het Piper-vliegtuigje klimt. Foto's: PN

Geen eliteclubje

Het 'Belgian Handflight Fund' is een van de filantropiefondsen die beheerd worden door de Koning Boudewijnstichting. Kris Van Nuffel en zijn bestuursleden brengen het geld zelf samen. «We hebben van de vorige minister van Sport een subsidie gekregen. Hopelijk krijgen we nog meer fondsen bijeen.» Tienduizend euro kost de aanpassing per toestel. Het fonds betaalt ook de aangepaste infrastructuur in de lokalen van de vliegclubs (hellingen voor rolstoelen, enz.). Een sportvliegbrevet halen kost 10.000 euro, het fonds schrijft beurzen uit voor de helft van dat bedrag. Leren zweefvliegen kost 1.000 euro. Dat bedrag betaalt het fonds volledig terug. «We willen dat iedereen kan vliegen. Niet alleen een elitegroepje.»

Info over het fonds vind je op www.handflight.be.

«Het eerste wat door mijn hoofd ging in het rokende autowrak was: 'Wow, dit is helse pijn'. Het tweede: 'Ai, dit komt niet goed'. Het derde: 'En vliegen kan ik ook vergeten'. De microbe speelt zelfs op in de meest precaire seconden van een mensenleven, zo blijkt uit het verhaal van Kris Van Nuffel. Op weg naar zijn werk slipte hij tijdens de ochtendspits op een oliespoor op de E17. Zijn auto dook tien meter naar omlaag in een berm. «Na de doffe klap wilde ik het portier opengooien en uitstappen, maar: dat ging niet.» Hij was verlamd.

«Het is erg wanneer dokters je zeggen dat je nooit meer zal stappen. Maar nooit meer vliegen? Dat nooit, dacht ik. Ik had mijn eerste vliegbrevet gehaald, een jaar voor mijn auto-ongeval. Lang had ik er nog niet van kunnen genieten. Ik heb negen maanden keihard gerevalideerd, maar al in maand zes heb ik gebeld naar het bestuur der luchtvaart met een nadrukkelijke vraag: 'Ik kan niet lopen, maar wil toch vliegen: kan dat nog?' Het bleef drie seconden stil aan de andere kant en toen kwam er, heel afgemeten maar ook formeel: 'Het is niet onmogelijk'. Op dat moment heb ik besteld: ik zal weer vliegen.»

Solotoertje

Vier jaar lang heeft hij gebeld, geschreven, gelobbyd en aangedrongen om medische commissies te overtuigen, om de nodige Europese vergunningen te verzamelen en om erachter te komen welke technische aanpassingen nodig waren. «Ik had een film gezien, vanop mijn ziekenhuisbed, van een vader die een gemotoriseerde deltaxvlieger bouwde voor zijn kind, had zitten janken bij het idee van de mogelijkheid en besloot niet op te geven voor ik iets had ineengestoken voor mezelf. Ik ben zot van vliegen sinds ik op mijn vierde een helikopter zag landen op de kermis in mijn dorp en ben niet toevallig industrieel ingenieur-vliegtuigbouwer geworden. In Frankrijk en de VS vliegen piloten al jaren met handbediening, zo las ik bij het googlen. Bij ons was nog nooit iemand op het idee gekomen. Ik was er op de duur zo hard mee bezig dat ik mijn handicap vergat.» (lacht)

Van Nuffel liet zijn eigen ULM-vliegtuigje aanpassen met twee eenvoudige hendels. «Dit zijn ze», toont hij ons op het vliegveld van Ursel waar de Belgian Handflight Club zijn thuisbasis heeft. Twee ijzeren buizen. Gemonteerd in vijf minuten. En weer even snel afgekoppeld. Simpel als pannenkoeken. Maar het heeft een berg geld en spanning gekost. Toen was er de dag dat hij weer mocht. «Onbeschrijflijk, die eerste keer dat je die bak terug de lucht in sleurt. In het tekstballonnetje boven je hoofd staat in gigantische hoofdletters: 'YES! I'M BACK!' Elke piloot herinnert zich de allereerste keer dat hij solo een toertje boven het vliegveld mag vliegen. Ik mag dement worden, mijn eigen naam niet meer kennen, maar die gebeurtenis zal me nog glashelder voor de geest staan. Nu, mijn eerste keer vliegen ná mijn ongeval

Mijn ULM-vliegtuigje liet ik aanpassen met eenvoudige hendels. Twee ijzeren buizen, gemonteerd in vijf minuten

was niet hetzelfde, maar toch vergelijkbaar. Qua acceptatie van je handicap; het gevoel is beter dan tien therapieën samen. Je overstijgt letterlijk je fysieke problemen.»

Goede conditie

Vier jaar na zijn ongeval haalde Kris Van Nuffel als eerste Belgische rolstoelgebruiker een vliegbrevet. En hij ging dóór met het project. «Ik haalde Franse instructeurs naar hier om er Vlaamse te trainen. Sinds 2009 hebben we al een tiental verlamde piloten die al minstens een eerste proefvlucht hebben gedaan, met de sportvlieger hier in Ursel of met een aangepaste zweefvlieger in het Waalse Maubray.» In Ursel worden de hendels gemonteerd op een Piper P28A. «Bij

kandidaten die willen leren vliegen, wordt allereerst getest of ze op eigen armkracht in en uit het toestel geraken. Ook moeten ze genoeg evenwicht hebben, de verlamming mag niet te hoog doorlopen in hun bovenlichaam. Verder geldt wat voor elke kandidaat-piloot geldt: een goede algemene conditie en zicht hebben. Terwijl iedereen met wielen onder zich denkt: 'Ik, vliegen? Je maakt een grapje'. Terwijl het kán. En vlotjes.»

Derde brevet

Dat moeten we toch ook zelf eens ervaren, vindt Kris. Voor onze maidenrip vliegen we mee met een instructeur. Hij heeft benen die werken, maar demonstreert hoe het met de handen moet. «Ik vind het erg knap, hoe snel de rolstoelpiloten bedreven geraken in het volledig handmatig bedienen van het toestel. Het richtingsroer en de rem worden normaal met de voeten bediend.»

Vliegen geeft het gevoel van vleugels, handbediend vliegen doet dat helemaal – bedenk ik als ik van daarboven op de minihuisjes en minikoetjes en miniboompjes neerkijk in de blauwe oneindigheid tuur. Niet dat ik merk of voel dat er anders wordt gestuurd – als leek zie je ook amper het verschil aan boord met al die knoppen en hendels. Maar het is het idee: dit is toch straf. Neen, dit is dubbel zo straf.

«Geweldig hé?», vindt ook Koen Vandersarren als we veilig weer aan de grond staan. Je ziet het vuur in de ogen van de jonge piloot in opleiding, ook ondervoorzitter van het fonds. Hij zat al tien jaar in een rolstoel na een auto-ongeval toen hij van het project hoorde en zijn kinderdroom 'piloot worden' kon beginnen waar te maken. «Tot mijn eigen stomme verbazing.» Kris Van Nuffel zelf herbegint in november aan zijn derde vliegbrevet. Om na de ULM ook handbediend met de Piper te kunnen vliegen. En daarna wil hij misschien toch ook die zweefvlieger nog in. Waarvoor zijn instructeur in Maubray en hij het volgende project alweer op stapel hebben: een toestel met twee handbediende plaatsen. «Een instructeur-rolstoelgebruiker die een leerling-piloot lesgeeft, dat zou voor ons het toppunt van integratie zijn.»